

SVAN OCH GÅSRÄKNING 1990

Lars Wallström

Under hösten 1990 räknades antalet rastande sångsvanar samt gäss i Dalarna. Från Avesta kommun i söder till Älvdalen i norr har räkning av rastande fåglar utförts under nio tillfällen mellan den 13 oktober och 8 december. Som väntat var de största ansamlingarna vid Hovranområdet men även kommuner som Borlänge, Leksand och Mora har fina rastlokaler där sångsvan och främst kanadagås rastade i rätt stora flockar.

Liknande räkningar har gjorts tidigare år men då endast vid de södra delarna av Dalarna. Dessa utfördes 1982-84. (Se Kolmodin FiD 83:1, 84:2, 85:2).

Vädret

Hösten var mild med plusgrader fram till mitten av november. Omkring den 20 november förändrades vädret hastigt med

minusgrader från -10 grader till -15 grader och som höll i sig hela perioden ut. Kylan gjorde då att sjöarna frös till och de flesta svanar och gäss lämnade då landskapet.

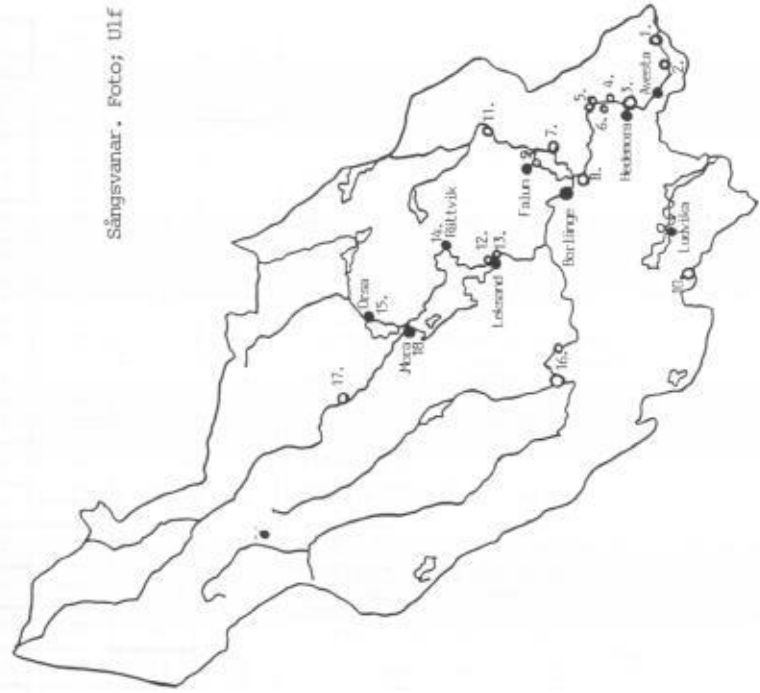
Sångsvan

Det totala antalet rastande sångsvan samt toppnoteringar vid de mest besökta rastlokalerna framgår av tabell 1. Av tabellerna ser man att maxantalet blev 1455 ex och toppnoteringarna från varje kommun är understrukna. Andelen ungfåglar uppgick till 20,5 % vid toppnoteringen den 17 november.

Om man summerar Avesta och Hedemora kommuner och jämför med tidigare räkningar (se ovan) så kan man se en liten minskning nu jämfört med åren 82 till 84. Toppen inföll i år den 17

Kartan visar platser med större ansamlingar av sångsvan och kanadagås.

1. Bysjön	11. Svärdsjö-Linghed
2. Bäsjöngen	12. Limsjön, Leksand
3. Hovran	13. Dragsängarna
4. Trollbosjön	14. Vikarbyn, Rättvik
5. Svinösjön-Flinesjön	15. Dragsjön
6. Fatburen	16. Vansbro-Nås Dalälven
7. Vikasjön-Kyrkbyt järn	17. Myckeln, Älvdalen
8. Holms järnna-Forsäng-Glottret	18. Sundet, Vinäs, Norsälven
9. Främbyviken, Falun	
10. Jan-Matts- Hot järn	

Sångsvanar. Foto; Ulf Risberg/N.

DALARNAS
ORNITOLOGISKA FÖRENING

Kommun:	13.10	20.10	27.10	3.11	10.11	17.11	24.11	1.12	8.12	Inventerade lokaler av större betydelse
Avesta	196	200	162	161	389	649	125	73	81	Bäsingen, Bysjön-Hede, Sonnboviken
Hedemora	215	726	556	600	534	479	211	80	0	Trollbosjön, Svinösjön, Fatburen, Hovran
Borlänge	366	208	189	142	95	435	54	6	14	Glottret, Bullerforsen, Prästtjärn, Selträs- sjön
Säter	168	-	-	-	-	-	41	-	-	St. Skedvi-Översätra
Falun	190	243	369	136	223	181	35	0	0	Främbyviken, Liljan, Vikasjön
Smedjebacken	10	-	-	-	11	-	-	-	-	Staren, Leran
Ludvika	0	31	29	34	0	6	0	0	0	Jan Matts
Rättvik	20	0	2	0	26	0	8	0	0	Vikarbyn
Leksand	430	450	200	79	389	-	-	31	-	Limsjön, Dragsängarna, Österviken
Gagnef	19	19	19	26	28	12	37	0	0	Borgheden, Flogen, Österfors
Malung	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Mora	-	-	-	30	10	17	85	62	11	Mora, Norsälven
Örsa	78	132	152	198	23	16	-	-	-	Örassjön
Älvdalen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Vansbro	385	147	131	246	69	64	8	0	0	Näs älven, Noret, Sälva Å-bo
Summa totalt	2077	2156	1809	1652	1797	1859	604	252	106	

Tabell 2. visar antal rastande KANADAGÅS i Dalarna hösten 1990 fördelade på kommuner.

DALARNAS
ORNITOLOGISKA FÖRENING

Kommun:	13.10	20.10	27.10	3.11	10.11	17.11	24.11	1.12	8.12	Inventerade lokaler av större betydelse
Avesta	42	50	50	43	118	135	30	137	133	Bysjön-Hede, Sonnboviken, Östbo, Snickar- bo
Hedemora	117	251	315	248	445	993	170	81	29	Hovran, Trollbosjön, Flinesjön, Svinösjön, Fatburen
Borlänge	15	17	29	23	58	71	52	45	71	Dalälven, Bullerforsen-Duvnäs, Glottret, Prästtjärn, Iorsång
Säter	10	12	-	-	-	13	37	-	-	Uppbo, Älven.
Falun	30	0	0	4	23	11	10	0	0	Vikasjön, Svärdsjön-Linghed
Smedjebacken	2	-	-	-	-	17	18	-	-	Leran, Getbo, Torrbo
Ludvika	24	73	71	46	4	2	0	0	0	Jan-Mats Dammen, Hötjärn
Rättvik	-	-	-	-	9	-	-	-	-	Akernäsviken, Öjeviken
Leksand	16	50	60	59	96	0	0	53	0	Limsjön, Dragsängarna, Österviken
Gagnef	0	0	4	6	20	4	12	0	0	Mojesjön, Flogen, Bäana, Djurås
Malung	0	0	0	2	0	6	7	0	0	Västerdalälven
Mora	0	0	0	38	16	166	20	30	48	Mora strand, Sundet, Vinäs, Vattnäs
Örsa	37	50	62	76	27	3	0	0	0	Örassjön
Älvdalen	-	-	-	-	-	34	38	42	43	Myckeln
Vansbro	3	6	9	6	12	0	6	16	0	Noret, Älven Näs, Sälva Å-bo
Summa totalt	296	509	600	551	828	1455	400	404	324	

Tabell 1. visar antal rastande SÄMGSVAN i Dalarna hösten 1990 fördelade på kommuner.

Kanadagås. Foto; Svante Joelsson.

november med 1128 svanar i kommunerna tillsammans. Andelen ungfåglar svarade för 18,8 % eller totalt 212 ex.

Kanadagås

Det totala antalet rastande kanadagäss samt toppnoteringar vid de mest besökta lokalerna framgår av tabell 2. Toppnoteringen inföll den 20 oktober med 2156 ex för hela landskapet. Maxantalet för varje kommun är

understruket. Avesta, Hedemora, Borlänge, Leksand, Falun och Vansbro kommuner hade de flesta kanadagässen under perioden. Hedemora t. ex. med 726 ex den 20 oktober.

Knölsvan

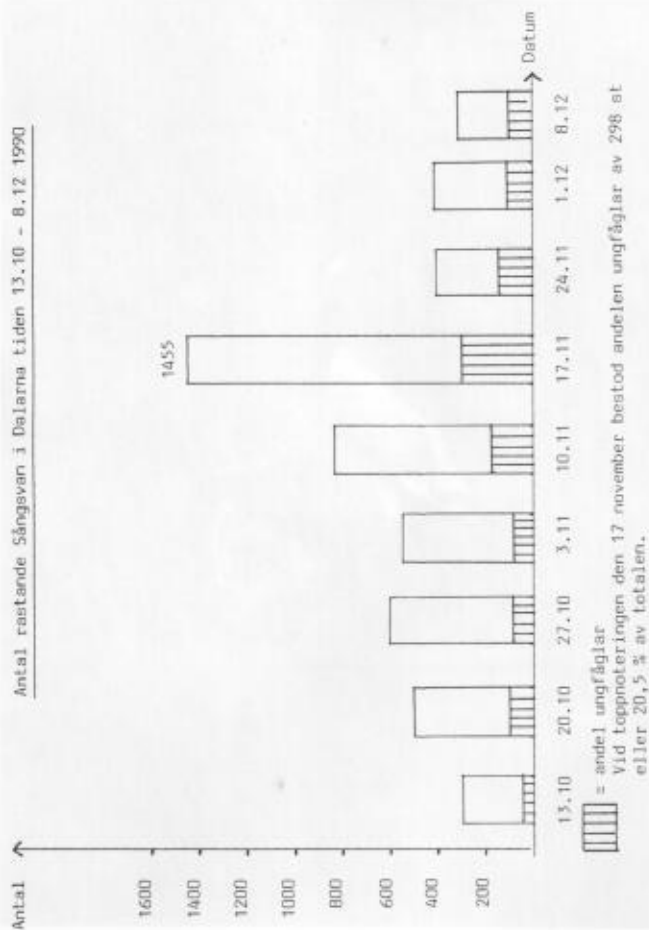
Vid Hovran i Hedemora kommun och i Dalälven, Borlänge kommun rastade de flesta av knölsvanarna. Som mest räknades 78 ex den 17 november och

DALARNAS ORNITOLOGISKA FÖRENING

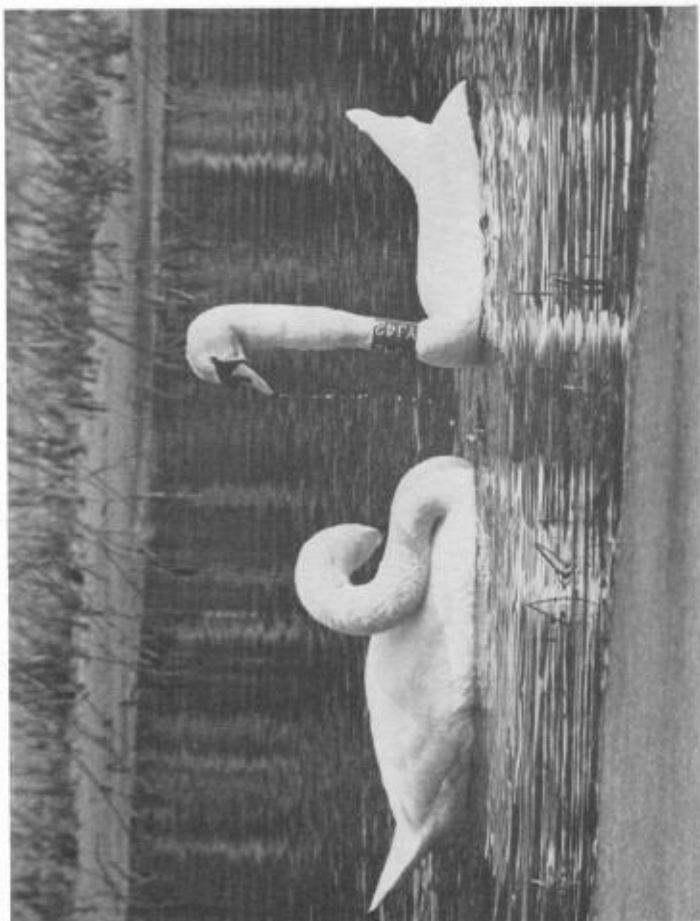
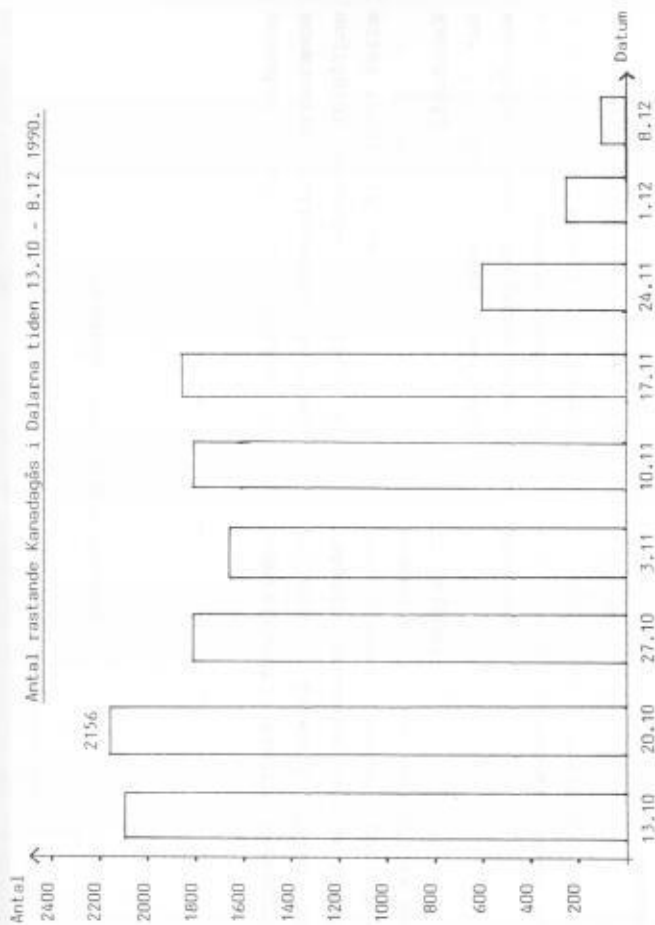
Kommun:	13.10	20.10	27.10	3.11	10.11	17.11	24.11	1.12	8.12	Inventerade lokaler av större betydelse
Avesta	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Hedemora	38	16	15	10	21	42	19	8	2	Hovran, Trollbosjön
Borlänge	15	0	6	28	18	22	2	17	6	Bullerforsen, Duvnäs, Dalälven
Säter	2	4	0	2	2	2	4	0	0	Uppbotjärn, Hyen
Falun	8	3	0	1	0	2	2	0	0	Liljan
Smedjebacken	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Ludvika	2	2	2	3	1	3	0	0	0	Hötjärn
Rättvik	2	0	9	9	9	0	0	0	0	
Leksand	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Gagnef	0	0	0	1	0	0	3	0	0	Flogen, Arvalinden
Malung	0	0	0	0	0	0	2	0	0	
Mora	0	0	0	0	2	0	1	0	2	Norsälven
Orsa	2	2	2	2	3	7	0	0	0	Orsasjön
Ålvdalen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Vansbro	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Summa totalt	69	27	34	56	56	78	33	25	10	

Tabell 3. visar antal rastande KNÖLSVAN i Dalarna hösten 1990 fördelade på kommuner.

Antal rastande Sångsvan i Dalarna tiden 13.10 - 8.12 1990

Antal rastande Kanadagås i Dalarna tiden 13.10 - 8.12 1990.

Knölsvanar. YJ 42 kom till Grängesberg som ungfågel och återvände sedan med en partner och häckade ett par år. Foto; Ulf Risberg/N.

Hedemora kommun svarade för 42 ex av dessa. Se tabell 3.

Sädgås

Vid Trollbosjön och Hovran i Hedemora kommun rastade de flesta av sädgässen under perioden. Som mest räknades 127 ex den 10 november och omkring den 20 november lämnade flocken området när kylan kom. Se tabell 4.

Storskrake

Storskrake har rapporterats från 3 kommuner. Den 3 november

rastade 765 ex i Hovranområdet, vilket är ett imponerande antal här i inlandet. Arten ingick inte i inventeringen men tas ändå med här när räkning har utförts. Se tabell 5.

Övriga arter

I flockarna av sångsvan, kanadagås och sädgås upptäcktes även andra, mindre vanliga arter under inventeringsperioden t. ex. en mindre sångsvan i Hovran den 12 november. I gåsflockarna fanns även några rara arter, som t.ex. vitkindad gås med 2 ex vid

